

Når sykdom rammer

Et nært familiemedlem av meg har slitt med dårlig helse det siste året. Det begynte med små «vondter» her og der, men utviklet seg relativt raskt til langt mer alvorlige ting. Etter måneder med usikkerhet og utredninger, sykehusopphold og masse prøver, tok sykehistorien en dramatisk vending da han plutselig ble rammet av et kraftig hjerneslag. Som lyn fra klar himmel – og svært oppskakende for ham selv og oss pårørende. Fra å være en mann med ukjent diagnose, ble han nå en slagpasient med alvorlige lammelser, taleproblemer og fullstendig hjelpe-trengende. Fra den ene dagen til den andre ble håpet om snarlig bedring også endret. For når

blodproppen hindrer hjernen i å få nok blod, skjer det store skader på små minutter. Deler av funksjonaliteten blir kanskje aldri den samme igjen, noe kan trenes opp og bli nesten som før. Men noe forsvinner aldri: Erkjennelsen om hvor fort livet kan endre seg.

Marginene er ørsmå. I løpet av bare noen sekunder kan livet vårt endre helt innhold. Vi

kan også miste det, dø brått og uventet. Det er i møte med vår egen og andres sårbarhet jeg virkelig skjønner hvor lett det er å gå seg vill i tanker og handlinger. Miste fokus på hva som virkelig betyr noe, og glemme å verdsette det å ha en god helse. Vi haster og løper, vi stresser og maser og tar oss knapt tid til å kjenne etter hvor godt det kan være å være tilstede. Her og nå! Og så dør vi. Eller blir alvorlig syk. For det er gjerne i møte med sykdom vi erkjenner at vi har tatt livet for gitt. At vi innser at det å være frisk og rørlig ikke er en selvfølge. At det som rammer andre, også kan ramme oss selv.

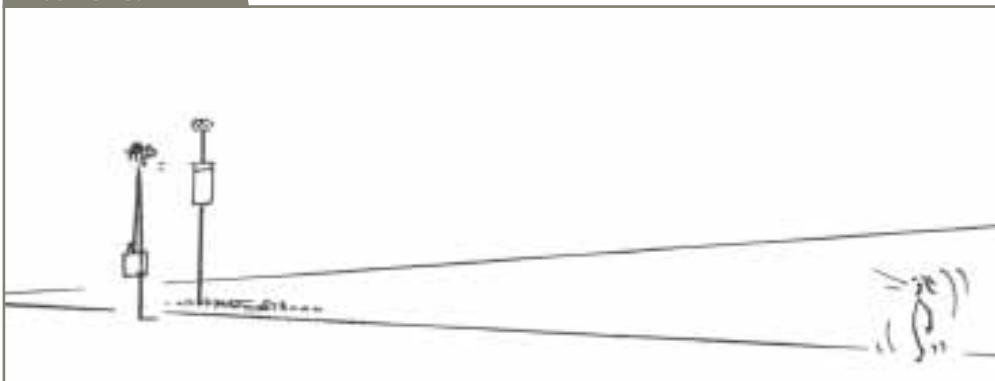
Livet er ikke rettferdig, og det er ingen som har fått utstedt en garanti om at livet slik det engang var, vil fortsette å være nettopp slik. Det eneste vi vet, er at alt er i endring – også vår egen psykiske og fysiske bolig. Vi eldes, vi påfører kropp og sinn slitasje – og ingen vet med sikkerhet hva kroppen tåler. Det er ikke slik at de som drikker tran og spiser sunt, er de som spares for plager og skrantende helse. Arv og miljø, gode gener som beskytter oss! Visst er det oppmuntrende å tenke seg at vi har trukket vinnerloddet når det kommer til dette. Men ofte er det et selvbedrag og en vrangforestilling. For mennesket er i seg selv et sårbart vesen, vi er komponert så finurlig at det bare skal noen hormoner i ubalanse til før likevekten forstyrres. En jernmangel eller et for høyt blodtrykk, og vips – det blir utskrevet resept for å utbedre «skaden». Ubalansen må fikses, slik at den ikke fører til ytterligere ubalanse, sykdom og død.

Når skaden har oppstått eller sykdommen har rammet, jobbes det hardt for å gjenskape en form for helhet. For mange handler det om å bli helt frisk, for andre om å få best mulig livskvalitet og funksjonalitet resten av livet. Uansett handler det om verdighet og identitet, om å få den rammede til å akseptere sin skjebne og finne seg til rette i livet med nye rammebetingelser. Det er ikke enkelt, selv ikke for oss som står ved siden av og ikke er direkte rammet. For sykdom i seg selv er ofte så begrensende på livsutfoldelsen og mulighetene, at det å være for positiv nesten er en hån mot den som er rammet. På den andre siden er det nettopp det å være optimistisk, som gir håp. Og hvem har rett til å ta fra noen håpet?

Anne Marit Hjelme
Sjefredaktør

// Marginene er ørsmå. I løpet av bare noen sekunder kan livet endre seg radikalt.

Knut Tverved

- Veit du hvor mye to og to er, du da - som er så liten?
- Uavgjort!

